ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI NE ZAMAN ÇIKACAK?

Ukrayna üzerinden koparılan gürültüyü ve gerginliği anlayabilmek için önce büyük resme ve başat gücün veya güçlerin ne yaptığına, ne yapmaya çalıştığına bakmak lazım.

Soğuk Savaş'ı (1949-1989) **ABD** liderliğinde **Batı** zaferle sonuçlandırmış ve **Sovyetler Birliği** yenilmiş, çözülmüş ve **Rusya** dahil 15 ülke ortaya çıkmıştı. **Sovyetler Birliği**, **Çarlık Rusya**'sının ardılı olarak **Vladimir Lenin** önderliğinde **Bolşeviklerce 1917 Ekim Devrimi** sonrasında, 1922 yılında kurulan ve 1991'e kadar süren devletin adıydı.

Jeopolitik Felaket

Moskova, **Sovyetler Birliği**'nin çözülmesiyle birlikte **Doğu Avrupa**'dan, **Güney Kafkasya**'dan ve **Orta Asya**'dan büyük ölçüde çekilmek zorunda kaldı. Bu, **Ruslar** için çok büyük bir travmaydı. **Putin**, 2005 yılında **Rusya Meclisi**'nde (Duma) yaptığı yıllık konuşmada **Sovyetler Birliği**'nin ortadan kalkmasını **"jeopolitik felaket"** olarak nitelendirmişti.

1992'den sonra ortaya çıkan **"Yeni Dünya Düzeni"** esasında adil, eşitler arasında olan ve sürdürülebilir bir düzen değildi. Her ne kadar **Soğuk Savaş** sonunda meydana gelen gelişmeler **"Tarihin Sonu"** ve **"Liberalizmin Zaferi"** olarak değerlendirilmiş olsa da! Kaldı ki bu değerlendirmeyi yapanlar, günümüzde tek kutupluluk döneminin ve hegemonyanın sona erdiğini de söylemek zorunda kalmışlardı.

Tek Kutuplu Dünya Düzeni

1992'den sonra **ABD** liderliğinde tek kutuplu bir dünya düzeni kurulmuştu. Bu düzen uluslararası ilişkilerde karşılıklı saygıya, güvene ve çıkara değil hegemonyaya dayanan, direnenleri ezmeye çalışan, kural ve hukuk tanımayan, rejim değişiklikleri peşinde koşan, tüm dünyayı yeniden şekillendirmeye ve siyasi haritalar çizmeye çalışan kanlı ve acımasız bir düzendi.

Birinci Körfez Savaşı, başka bir gücün rekabeti ve muhalefeti olmadan **ABD** liderliğindeki **Batı** için doğrudan pervasızca askeri güç kullanma kapısını açtı ve arkası da geldi. **Sovyetler Birliği** çökmüş ve esas kuruluş amacı ortadan kalkmış olmasına rağmen **NATO** için yeni düşman tanımları geliştirilerek adeta savunma paktından saldırı paktına dönüştürüldü. **NATO**, **Sovyetler Birliği** dönemi sonrası **Rusya**'nın içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı ve istikrarsız ortamdan istifade ile eski **Varşova Paktı** devletlerini üye kabul ederek **Moskova**'ya doğru genişledi. Bu, **Rusya**'nın güvenlik stratejisi açısından kabul edilebilir değildi. İtiraz etti ama içinde bulunduğu istikrarsızlık nedeniyle istemeden de olsa bu fiili durumu kabullenmek zorunda kaldı.

Ukrayna'da Darbe

Bugün, ekonomisi güçsüz ve istikrasızlık içinde bulunan bir **Rusya** yok. **Putin** liderliğinde pek çok sorununu aşmış durumda ve **Ukrayna**, güvenlik açısından kırmızıçizgisi. **Rusya**, bunun böyle olduğunu 2014'de, **Ukrayna Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç**'e yapılan **Batı** yanlısı darbe sonrası **Kırım**'ı ilhak ederek artık doğuya doğru genişlemenin kabul edilemeyeceğini göstermişti.

ABD hala **Ukrayna** konusunu zorluyor. Esasında **ABD** açısından sorun **Ukrayna** da değil. Esas sorun; tek kutuplu düzenini sürdürmek, dünyanın ekonomik, siyasi ve askeri ağırlık merkezinin **Atlantik** üzerinden **Asya-Pasifik** bölgesine doğru her geçen zaman diliminde artarak devam eden kayışını durdurmak istemesi. Bu amaçla **NATO**'yu kullanıyor, **Rusya** ve **Çin**'i aynen **Sovyetler Birliği'**ne yaptığı gibi kuşatmaya, çevresini istikrarsızlaştırmaya çalışıyor, ticaret savaşları ve yaptırımlar ile bu kayışı durdurmaya çalışıyor.

Yeni Soğuk Savaşın Hamleleri

Rusya'ya karşı **AB**'nin 12 doğulu ülkesinin dahil olduğu **Üç Deniz İnisiyatifi**, **Çin**'e karşı **AUKUS** (Avustralya, İngiltere, ABD) **Güvenlik Paktı**, **QUAD** (ABD, Avustralya, Japonya, Hindistan) **İttifakı**, bölgede istikrarsızlık yaratabilmek için müttefiklerine bile danışmadan **Afganistan**'dan aniden çekilme, **Kuşak Yol Projesini** sekteye uğratma çalışmaları ve **Rusya**'dan **Almanya**'ya direkt olarak **Baltık Denizi** altından doğal gaz taşıyacak olan **Kuzey Akım**'ı engelleme girişimleri yeni soğuk savaşın **ABD** tarafından yapılan bazı hamleleridir.

Bu yeni **Soğuk Savaşın** genel olarak iki tarafı var. Birincisi **ABD** liderliğinde, **ABD** ve **AB**. İkinci tarafı ise liderliği olmayan, gelişmelerin ve **ABD**'nin hegemonik girişimlerine karşı tepkisel olarak yan yana gelmiş olan **Çin** ve **Rusya**. Bugün **Ukrayna** üzerinden yaşanan gerginliğin esas tarafları ise **ABD** ve **Rusya**.

Rusya'nın Güvenlik Kaygıları

Putin'in 4 Şubat 2022'de **Çin Devlet Başkanı Şi Cinping** ile görüşmesinden ve aldığı destekten sonra geri adım atması artık düşünülemez. **Putin**'nin artan bu özgüvenine 8 Şubat'ta, **Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron** ile yaptığı görüşmede şahit olduk. Hatta 10 Şubat'ta **Rus Dışişleri Bakanı Lavrov**'un **İngiliz** mevkidaşıyla görüşmesindeki üslubu ve davranışı da **Rusların** geri adım atmayacağını çok net şekilde gösteriyor.

Rusya, en yetkili ağızları ile **"ABD, İngiltere, Polonya'nın ve NATO Genel Sekreteri'nin içi boş tehditlerinden etkilenmeyiz, Rusya'nın güvenlik kaygılarını yok sayıyorsunuz."** diyor. Daha ne desinler? Geçmişe bakıldığında, bu endişe hiç de yersiz görünmüyor.

Rusya, **Batılı** güçler tarafından defalarca işgal edildi ve sınırlarına yaklaşan **NATO** gücü bu endişenin yersiz olmadığını gösteriyor. Bu yerkürede barış içinde birlikte yaşayacaksak, birbirimizin haklı güvenlik endişelerine de saygı duymamız gerekir. Artık **Rusya** savunma durumundan güvenlik endişelerini gidermek için saldırı durumuna geçmiştir. **Gürcistan, Kırım, Donbas, Suriye, Libya** ve şimdi tekrar **Ukrayna**, bu yeni stratejinin hesaplı hamleleridir.

Çin'den Tayvan Hamlesi Gelebilir

Daha geçen gün **Putin**, sosyal medyayı da kullanarak **Ukrayna** konusunda ne kadar ciddi olduklarını, hatta mealen savaşı bile göze alabileceklerini, konvansiyonel olarak **NATO** kadar güçlü olmasalar da nükleer silahlar açısından güçlü olduklarını -**Avrupa** başta olmak üzere- tüm dünya kamuoyuna anlatmaya çalıştı. Yani zorda kalır ve köşeye sıkıştırılırsak kullanabiliriz demek istedi. Bu noktada **Rusların** doğulu olmalarının yanı sıra sert güç kullanmaya meyilli oldukları da değerlendirmeye alınmalıdır.

Ukrayna gerilimini **Rusya**'nın güvenlik endişeleri üzerinden **Putin** arttırmıştır. İstediklerini alamaz ve somut bir kazanım elde edemezse geri adım atan bir lider konumuna düşer, hatta lider olarak kalamaz ve hem kendisinin hem de **Rusya**'nın itibarı bu geri adımdan çok zarar görür. **ABD** ve **AB**, bu farkındalıkla hareket etmeli. **Ukrayna**'da savaş çıkarsa bu **Pasifik**'te de kıvılcıma neden olabilir ve **Çin**, **Tayvan** hamlesini yapabilir.

Biden Almanya'yı İkna Etmeye Çalışıyor

ABD, şu anda **AB** içinde -**Almanya** ve **Fransa** öncelikli olmak üzere- **Rusya**'ya ve **Ukrayna** krizine itidalli yaklaşan ve farklı bakış açıları olan ülkelerle görüşüyor ve ikna etmeye çalışıyor. Bu konuda en önemli ülke ise **AB**'nin lider ülkesi ve jeopolitik konumu nedeniyle **Rusya** karşıtlığında mutlaka desteği alınması gerekli ülke konumunda olan **Almanya**'dır. **ABD Merkel**'i ikna edememişti ama **Almanya**'nın yeni **Şansölyesi** olan **Olaf Scholz** üzerindeki baskıyı arttırdı. **Scholz**'un deneyimsiz olması ve içeride güçlü olamaması, ikna edilebilirlik şansını arttırıyor.

ABD Almanya'dan, **Rusya**'yı geri adım attırana kadar **Kuzey Akım**'ı askıya almasını, doğalgaz ihtiyacının **Amerika**'dan taşınacak **LNG** ile karşılanmasını istiyor ve taşıma işini de **Almanya**'nın yapmasını teklif ediyor. **Katar Şeyhi** de **AB** ülkelerine yapılması planlanan **LNG** intikali için 31 Ocak'ta **Washington**'a çağrılmıştı. **Rusya**, **AB**'nin en büyük enerji tedarikçisi konumunda ve yaklaşık olarak doğalgazın ve katı fosil yakıtın yarısı, petrolün de dörtte biri **Avrupa**'ya **Rusya**'dan gelmektedir.

Galiçya Bize Ders Olmalı

Türkiye; **Ukrayna** işine bulaşmamalı, tarafsız kalmalı, **SİHA**'lar da dahil olmak üzere silah satmamalı veya vermemeli, **Ukrayna**'nın **NATO** üyeliğini desteklememeli, her platformda böyle bir üyeliğin **Avrupa**'nın ve bölgenin güvenliği için büyük bir sorun yaratacağını anlatmalı, **Montrö Boğazlar Sözleşmesi'**ne sözde ve sıkışınca değil, özde sahip çıkmalıdır.

Birinci Dünya Savaşı'nda **Ukrayna**'nın batısında bir bölge olan **Galiçya**'da **Ruslara** karşı savaştık. Bu cephenin bizimle bir ilgisi yoktu. Bu savaşın kararı, o gün müttefik olduğumuz **Almanya**'nın başkenti olan **Berlin**'de alındı ve sonuç olarak 12 bin vatan evladımızı kaybettik, hem de bir hiç uğruna! Demem o ki; bu sefer de müttefikimiz **ABD** istedi diye **Ukrayna**'da yine **Ruslarla** karşı karşıya gelmemizin hiç alemi yok! Kazanacağımız bir şey de yok!

Rus Denizaltısı

Geçen gün **Rus** denizaltısı boğazlardan geçti. **Rusların Montrö Boğazlar Sözleşmesi** gereğince yaptığı ön bildirimi görmedim ama nedenini tahmin etmesi kolay. Bu bir ihlal değildi ve denizaltı muhtemelen onarımdan dönüyordu. Ama **ABD**'nin **Avrupa Kara Kuvvetleri Komutanlığını** yapmış olan **E. Korgeneral Ben Hodges**, twitter üzerinden yaptığı paylaşımda **Rus** denizaltısının geçişini ihlal kabul ederek **"Türkiye Rusya'nın Montrö'yü ihlal etmesi nedeniyle Rus Donanmasının Türk Boğazlarından geçişini kısıtlamalı ancak ABD'nin kendisini Kremlin'in intikamına karşı yalnız bırakmayacağından emin olmalı. Bu, Karadeniz için yeni bir stratejiye ihtiyacımız olduğu anlamına geliyor"** demiş.

General Hodges, amiyane tabirle **Türkiye**'deki iktidara gaz veriyor ve **Türkiye** ile **Rusya**'yı karşı karşıya getirmeye ve cepheleştirmeye çalışıyor. Ayrıca **General Hodges** sıradan biri değil ve **ABD**'nin ne yapmaya çalıştığını biliyor olmanın farkındalığı içinde. **"Karadeniz için yeni bir stratejiye ihtiyacımız var"** derken **"Montrö'yü uygulamada yani fiili olarak delelim, sonra masaya getirir, değişimini veya tamamen ortadan kaldırılmasını konuşuruz."** demek istiyor.

Çok Kutuplu Dünya Düzeni

Sonuç olarak; üçüncü dünya savaşı çıkmaz. Bu seçenek **ABD** açısından nükleer savaşa evirilme riski çok büyük olduğu için tercih de edilmez. Şimdilik uzak bir ihtimal. **ABD**, **Rusya**'yı kışkırtarak **Ukrayna**'yı kısmen veya tamamen işgal ettirmeye çalışıyor. **Donbas**, kışkırtma için hassas bir bölge. Bu gerginliği uzun süre devam ettirerek **Rusya**'yı yıpratmak, **ABD**'nin seçenekleri dahilinde. **Rusya** ekonomisi ise uzun sürecek gerginlikleri, ambargoları, **Ukrayna**'yı tamamen istila etme seçeneğini ve yükünü

kaldıracak durumda değil. Bundan sonraki gelişmeleri ve diplomatik satrancı hep beraber göreceğiz.

ABD istemese de gelişmeler dünyayı çok kutuplu bir düzene doğru götürüyor, yani dengeye doğru ilerlenmektedir. Bunun için biraz daha acı çekmeye ve zamana ihtiyaç var. Bugün bir denge durumu söz konusu değil. Bu dengesizlik ve belirsizlik ortamında **Türkiye**'nin korunması, kendini kullandırmaması **Türkiye**'yi yöneten iktidarların birincil görevi olmalıdır.

Türker ERTÜRK